

LIGESTILLINGSVURDERING AF LOVFORSLAG

10. september 2018

J.nr. 18/00708

AMY

Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsløshedsforsikring m.v., lov om sygedagpenge og barselsloven (Opholdskravet for ret til dagpenge)

Baggrund

Regeringen (Venstre, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti) og Dansk Folkeparti har den 6. februar 2018 indgået ”Aftale om lavere skat på arbejdsindkomst og større fradrag for pensionsindbetalinger”. Aftalen finansieres blandt andet med indførelsen af et opholdskrav for ret til dagpenge, der sikrer, at man skal have en tæt tilknytning til det danske samfund gennem en længere årrække, før man kan få ret til dagpenge.

Lovforslaget udmønter den del af aftalen, der omhandler et opholdskrav for ret til dagpenge.

Formål

Det foreslås, at der indføres et opholdskrav for ret til arbejdsløshedsdagpenge, så medlemmer af en arbejdsløshedskasse som udgangspunkt skal have opholdt sig lovligt her i riget eller i et andet EU/EØS-land eller Schweiz i sammenlagt mindst 7 år inden for de seneste 8 år for at kunne få ret til arbejdsløshedsdagpenge.

Det foreslås derudover, at følgende ophold i udlandet sidestilles med ophold her i riget:

- 1) Hyre på et dansk skib.
- 2) Ophold i udlandet som udsendt repræsentant for en dansk offentlig myndighed.
- 3) Ophold i udlandet i øvrigt som beskæftiget i offentlig dansk interesse.
- 4) Ophold i udlandet som ansat i en dansk virksomhed, herunder filial eller datterselskab.
- 5) Ophold i udlandet med henblik på erhvervskompetencegivende uddannelse, når medlemmet har opfyldt kravet om bopæl og ophold, umiddelbart før uddannelsen blev påbegyndt.
- 6) Ophold i udlandet som forsker ved et udenlandsk universitet, forskningsinstitution eller virksomhed, når medlemmet har opfyldt kravet om bopæl og ophold, umiddelbart før udlandsopholdet blev påbegyndt.

Det foreslås i øvrigt, at ægtefæller, samlevende, registrerede partnere og umyndige børn til personer, der opfylder en af undtagelserne, kan sidestille et ophold i udlandet med ophold her i riget, samt at personer, der har gennemført en integrationsgrunduddannelse (igu), undtages fra opholdskravet.

Opholdskravet vil i øvrigt have betydning i sager om sygedagpenge efter sygedagpengeloven og dagpenge efter barselsloven i de tilfælde, hvor retten til sygedagpenge og dagpenge efter barselsloven afhænger af, at personen opfylder betingelserne for ret til arbejdsløshedsdagpenge. Det foreslås derfor, at arbejdsløshedskasserne får pligt til at opgøre, om et medlem ville være berettiget til arbejdsløshedsdagpenge, herunder opholdskravet, hvis kommunen og Udbetaling Danmark anmoder om oplysninger herom til brug for deres afgørelser om medlemmets ret til hhv. sygedagpenge og barselsdagpenge.

Den primære målgruppe

Dagpengemodtagere

De sekundære målgrupper

Personer, der modtager sygedagpenge efter sygedagpengeloven og dagpenge efter barselsloven samt feriedagpenge i de tilfælde, hvor retten til sygedagpenge og dagpenge efter barselsloven afhænger af, at personen opfylder betingelserne for ret til arbejdsløshedsdagpenge.

I det omfang, retten til løn under barsel ikke efter overenskomst/ansættelsesaftale er afhængig af, at personen har ret til barselsdagpenge, vil forslaget have betydning for en evt. arbejdsgivers ret til refusion af barselsdagpenge.

Samlet vurdering

De foreslåede regler om et opholdskrav for ret til arbejdsløshedsdagpenge og de afledte konsekvenser ift. retten til sygedagpenge, når man på grund af opholdskravet ikke har ret til arbejdsløshedsdagpenge, vurderes ikke at have ligestillingsmæssige konsekvenser.

Det er skønnet, at i alt ca. 4.500 personer årligt vil blive berørt af opholdskravet for ret til dagpenge. Såfremt mænd og kvinder berøres forskelligt af forslaget, vil det afspejle forskelle i mænd og kvinders adfærd, herunder forskelle i ledighedsmønstre mv.

Blandt de potentielt berørte af opholdskravet skønnes der med betydelig usikkerhed at være at være lidt flere kvinder end mænd (ca. 52 pct. kvinder).

Tilsvarende skønnes det med betydelig usikkerhed, at lidt flere kvinder end mænd berøres af de afledte virkninger ift. sygedagpenge (ca. 52 pct.).

For så vidt angår de afledte virkninger ift. barselsdagpenge, skønnes det med betydelig usikkerhed, at ca. 3/4 af de berørte vil være kvinder.

For så vidt angår de afledte konsekvenser for ret til barselsdagpenge under forældreorlov, når man på grund af opholdskravet ikke har ret til arbejdsløshedsdagpenge, vurderes forslaget at have ligestillingsmæssige konsekvenser, idet forslaget vil have større afledte negative konsekvenser for kvindelige lønmodtagere end for mandlige. Det følger af, at kvinder statistisk set tager langt den største del af forældreorlovsperioden.

Det er dog vurderingen, at den afledte indirekte forskelsbehandling i forhold til barseldagpenge under forældreorlov er objektivt begrundet i et legitimt formål, og at midlerne til at opfylde dette formål er hensigtsmæssige og nødvendige. Beskæftigelsesministeriet bemærker i den forbindelse, at det saglige formål er at bevare den direkte sammenhæng, der er mellem retten til arbejdsløshedsdagpenge og retten til barseldagpenge for personer, der ikke opfylder det almindelige beskæftigelseskrav for ret til barseldagpenge. Denne sammenhæng mellem reglerne sikrer, at personer med ret til arbejdsløshedsdagpenge har ret til barseldagpenge.

Retten følger af, at der i barselsloven udover det almindelige beskæftigelseskrav - om at have arbejdet en vis periode med et vist timetal - også er mulighed for at opfylde beskæftigelseskravet ved at have ret til arbejdsløshedsdagpenge. Bestemmelsen betyder, at ikke alene personer, der er ledige, men også nyansatte personer, der er i beskæftigelse og endnu ikke opfylder det almindelige beskæftigelseskrav, er omfattet, hvis de ville have haft ret til arbejdsløshedsdagpenge i tilfælde af ledighed. Det vil sige, at sammenhængen mellem retten til barseldagpenge og retten til arbejdsløshedsdagpenge betyder, at en person, der går i arbejde fra ledighed, ikke oplever at gå fra at være sikret barseldagpenge som ledig til efter overgang til beskæftigelse, ikke at være sikret barseldagpenget, før personen opfylder beskæftigelseskravet i barselsloven om at have arbejdet en vis periode med et vist timetal. Bestemmelsen betyder således, at en nyansat, der i tilfælde af ledighed ville have haft ret til arbejdsløshedsdagpenge, også er sikret ret til barseldagpenge.

Det fremgår direkte af barselslovens bestemmelse om beskæftigelseskravet, at man kan opfylde kravet ved at være berettiget til arbejdsløshedsdagpenge. Dvs. at når betingelserne for ret til arbejdsløshedsdagpenge er opfyldt, er der som udgangspunkt ret til barseldagpenge. Hvis man ikke har denne ret - f.eks. en nyansat, der ikke er medlem af en arbejdsløshedskasse - har man ikke ret til barseldagpenge, før man opfylder beskæftigelseskravet i barselsloven om at have arbejdet en vis periode med et vist timetal. Sammenhængen betyder derfor også, at når betingelserne for ret til arbejdsløshedsdagpenge bliver ændret, bliver persongruppen med den afledte ret til barseldagpenge tilsvarende ændret, uden at der sker ændringer i barselsloven.

Antallet af personer - herunder kvinder - der bliver berørt af forslaget ved ikke at kunne få barseldagpenge under forældreorlov, fordi de på grund af de foreslåede regler ikke har ret til arbejdsløshedsdagpenge, må antages at være betydeligt mindre end antallet af personer - herunder kvinder - der har fordel af, at sammenhængen mellem retten til arbejdsløshedsdagpenge og retten til barseldagpenge bibeholdes.